

อาตมาภาพจะขอยกประวัติพระธรรมราชา เมื่อครั้งที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทธโคดมได้ทรงตรัสไว้แก่เหล่าพระอัครสาวกในสมัยพุทธกาลพอเป็นสังเขปดังนี้

ลำดับนั้น พระผู้ทรงพระภาคเจ้าจึงตรัสพระสัทธรรมเทศนาแก่พระสาวกตรัสต่อไปว่า ในกาลเมื่อสิ้นศาสนาของพระรามเจ้าแล้ว มนุษย์ทั้งหลายในมณฑลกับปภีมีอายุเรี่ยราวน้อยถอยลดลงไปพ้นจาก ๘ หมื่นปีลงมากำหนดอายุของมนุษย์ทั้งหลายในกาลครั้งนั้นได้ ๕ หมื่นปีเป็นอายุขัยแล้วพระเจ้าปเสนทิโกศลราชบรมโพธิสัตว์นี้จักได้บังเกิดเป็นพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า พระธรรมราชา มีพระองค์สูงได้ ๑๖ ศอก พระชนมายุยืนได้ ๕ หมื่นปีเป็นกำหนด ไม่กาะกะทิงเป็นพระมหาโพธิ เมื่อเสด็จพระพุทธดำเนินไปนั้น จะบังเกิดดอกบัวทองทั้งสองผุดขึ้นมาจากแผ่นดินเข้ารองรับเอาพระบาท อนึ่งจะบังเกิดดอกบัวแก้ว ๗ ประการผุดขึ้นมาจากแผ่นดินเข้ารับพระองค์ไว้ เป็นอาสนะของพระองค์เมื่อทรงนั่ง ยืน และไสยาสน์นั้นประการหนึ่งเล่า

ในพระพุทธศาสนาพระเจ้าปเสนทิโกศลสัพพัญญูผู้ประเสริฐนั้นบังเกิดมีไม่กัลปภุคย์คั่นหนึ่งให้สำเร็จประโยชน์เป็นเครื่องบริโภคนแห่งมนุษย์ทั้งหลาย มนุษย์ทั้งหลายได้อาศัยซึ่งไม่กัลปภุคย์นั้นแล้วก็ประพฤดิเลียงชีวิตเป็นสุขสบาย มิได้กระทำการกาไรไถนาค้าขายด้วยพระพุทธานุภาพแห่งสมเด็จพระเจ้าปเสนทิโกศลสัพพัญญุนั้น

ดูก่อนสารีบุตร พระเจ้าปเสนทิโกศลราช ได้ก่อสร้างพระบารมีทั้งหลายมาเป็นอันมากแล้ว แต่กองบารมีครั้งหนึ่งปรากฏเป็นปรมัตถบารมีอันยิ่ง จึงได้พระพุทธรูปสมบัติเห็นเป็นดังนี้

พระองค์จึงนำมาซึ่งอดีตนิทานแห่งกองบารมี ของพระเจ้าปเสนทิโกศลราชว่า อดีต กาเล ในกาลเมื่อครั้งพระศาสนาพระโกนาคมน์สัมมาสัมพุทธเจ้านั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลราชได้บังเกิดเป็นมาณพผู้หนึ่ง มีนามว่า สุททมาณพ ไปรักษาสระบัวอยู่แห่งหนึ่ง แล้วเก็บเอาดอกบัวนั้นมาวันละสองดอกเอามาขายเลี้ยงชีวิตทุกวัน

อยู่มาวันหนึ่ง สุททมาณพไปเก็บดอกบัวมาสองดอก เดินมาตามมรรคาเพื่อว่าจะขายดอกบัวนั้น

ในกาลนั้นเป็นเวลาเช้า สมเด็จพระโกนาคมน์สัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จพระพุทธดำเนินไปเที่ยวโคจรบิณฑบาต ทอดพระเนตรเห็นสุททมาณพพระองค์พิจารณาเห็นในขณะนั้น ก็ทรงทราบด้วยพระญาณว่า สุททมาณพผู้นี้เป็นวงศ์แห่งสมเด็จพระพุทธเจ้า ได้นำเพ็ญพระบารมีมามากอยู่แล้ว จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาลบัดนี้ควรพระตลาคคจะให้พยากรณ์ทำนายแก่สุททมาณพในท่ามกลางมหาชนเกิด ทรงพระจินตนาดังนี้แล้วก็เกิดโสมนัสจิตต์อันประกอบกับพระญาณ แยมพระโอรุ์อุ้งนงาม ทรงพระสรวลในคาง พระพักตร์ สุททมาณพเห็นสมเด็จพระสัพพัญญูเจ้าเบิกบานแยมพระโอรุ์คังนั้น จึงกระทำนมีสการกราบทูลถามว่า ข้าแต่พระโลกนาถผู้ประเสริฐ ข้าพระบาทนี้มีโชญาดวงศัพทศระกุลของพระผู้ทรงพระภาคเจ้า อนึ่งเล่าจะได้เป็นมิตระสหาย วิสาสะคุ้นเคยกันกับพระองค์มากทมิได้ ด้วยเหตุประการใดฤา พระองค์ทอดพระเนตรแล้วจึงแยมพระโอรุ์คังนี้

สมเด็จพระสัพพัญญูเจ้าจึงมีพระพุทธรูปภาตรัสว่า ดูก่อนสุททมาณพเอ๋ย ท่านหาไม่รู้หรือประการใด ตัวของท่านนี้แหละเป็นน้องของพระตลาคค ท่านร่วมบิตรร่วมมารคาเดียวกันกับพระตลาคคเป็นไรเล่า สุททมาณพได้สดับพระพุทธรูปภาตรังนั้น ก็ยังบังเกิดความพิศวงงงงวยไป แล้วกราบทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระบาทนี้เป็นน้องของพระพุทธองค์ในกาลเมื่อครั้งใด

จึงทรงพยากรณ์ทำนายว่า ดูก่อน สุททมาณพ เมื่อภัทรกับปีนี้ล่วงไปแล้วช้านาน จะบังเกิดมีกับปีอันหนึ่งชื่อว่ามณฑกกับปีนั้น พระพุทธเจ้าบังเกิดสองพระองค์ คือ พระรามพระองค์หนึ่ง จักได้บังเกิดเป็นสมเด็จพระพุทธเจ้าก่อนท่าน และเมื่อสิ้นพระศาสนาพระรามเจ้าแล้วได้พุทธรูปหนึ่ง ตัวท่าน สุททมาณพ ครั้งนั้นจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า พระธรรมราชาผู้ประเสริฐพระองค์หนึ่ง บัดนี้พระตลาคคเป็นพระพุทธเจ้าเสียก่อนท่านแล้ว นานไปในอนาคตกาลเมืองหน้าโน้น ตัวท่านก็จักได้เป็นพระพุทธเจ้าเหมือนดังพระตลาคคต่อภายหลัง เหตุคังนั้น พระตลาคคจึงว่า ตัวท่านเป็นน้องของพระตลาคคฯ เมื่อสุททมาณพได้สดับพระพุทธรูปภาพยากรณ์ทำนายคังนั้น ก็เกิดความปลันนาการเลื่อมใสโสมนัสเห็นที่ยิ่ง จึงดำริว่า บัดนี้มีชีวิตอยู่ด้วยมูลค่าแห่งดอกบัว ๒ ดอกเท่านั้นจะได้มีสิ่งอื่นนอกจากดอกบัวทมิไม่แล้วควรตัวเราจะเลิยสละชีวิต ยกดอกบัวสองดอกนี้กระทำเป็นสักการบูชาถวายสมเด็จพระพุทธเจ้าเกิดสุททมาณพคิดคังนี้แล้ว ก็ก้มเศียรเกล้าลงน้อมนำดอกบัวเข้าไปถวายแก่สมเด็จพระโกนาคมน์เจ้า ด้วยเจตนานั้นเป็นสิ้นสุดศรัทธาเท่านั้น สมเด็จพระโกนาคมน์เจ้าจึงเสด็จขึ้นทรงนั่งในเมืองบนแห่งดอกบัวทั้งสองนั้น ส่วนว่าสุททมาณพได้เห็นพระพุทธปฏิมาธิก็

พิศวงว่า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จขึ้นทรงนั่งเหนือดอกบัวนี้ในเมืองบนหาสิ่งจะปิดบังแสงพระอาทิตย์ไม่ จะคิดเป็นประการใดจึงจะมีให้แสงพระอาทิตย์อันร้อนมาถูกต้องพระผู้ทรงพระภาคได้สุททมาณพจึงเอามาอ้อมมาลีลา กระทำเป็นเสาคาดด้วยผ้าสองผืนบังแสงพระอาทิตย์ไว้ให้สมเด็จพระโกนาคมน์เจ้า ทรงนั่งอยู่ในที่นั้นประมาณ สิบกลางวันกลางคืนยิ่งรุ่ง แล้วกระทำปณิธานความปรารถนาว่า ข้าพระพุทธเจ้าได้ถวายดอกบัวสองดอกกับผ้าสองผืนนี้เป็นเครื่องสักการบูชาแก่พระองค์ตามอยากตามมี เชชะผลทานนี้ขอให้เป็นปัจจัยได้สำเร็จแก่พระสร้อยสรเพชราญาณในอนาคตกาลเมืองหน้าโน้นเทอญครั้งนั้น สมเด็จพระโกนาคมน์เจ้า จึงตรัสพระสัทธรรมเทศนาพยากรณ์ทำนายเป็นใจความว่า ความปรารถนาของท่านที่คิดไว้ประการฉะนี้จงสำเร็จแก่ท่านโดยเร็วด้วยประการฉะนี้ พระสุรสำเนียงพระสัพพัญญูเจ้าที่ตรัสว่า จงสำเร็จ นั้นคังสำนถึงภายใต้ที่อยู่แห่งพระยาภุมคินาคราช และเมืองบนจนถึงพรหมโลก ผุ่เทพยดา อินทร์ พรหม ยมยักษ์ทั้งหลายได้ยินทั่วกันแล้วออกจากพิภพของตนเอง มายังสำนักพระโกนาคมน์เจ้า แล้วถวายนมัสการกราบทูลถามว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้สดับพระสุรสำเนียงของพระองค์ตรัสพระธรรมเทศนาว่าสำเร็จนั้นด้วยเหตุผลสิ่งไรบุคคลดังฤาสำเร็จ พระพุทธเจ้าข้า”

จึงมีพระพุทธรูปภาตรัสว่าดูก่อนผุ่เทพยดาผู้เจริญ สุททมาณพผู้นี้ได้ถวายดอกบัวกับผ้าแก่พระตลาคค ยังพระตลาคคให้บังได้บังแสงแดดต้นเวลากลางวัน ได้บังน้ำค้างสิ้นเวลารাত্রียิ่งรุ่ง มีความปรารถนาจะให้ได้พระสัพพัญญูญาณในอนาคตกาลเมืองหน้า พระตลาคคทำนายว่า อัจฉิ์ อัจฉิ์ จงสำเร็จตามความปรารถนาของสุททมาณพเกิด ฝ่ายผุ่เทพยดาหมาพรหมทั้งหลายก็กระทำสักการบูชา พากันโถมนาการด้วยองค์สมเด็จพระโกนาคมน์เจ้าเป็นอันมากฯ

นี่แหละ ดูก่อนสารีบุตร เมื่อพระธรรมราชาสัพพัญญูสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว จึงบังเกิดดอกบัวทองทั้งคู่ประมาณเท่าจักรรถ ผุดขึ้นมาแต่พื้นแผ่นดินเข้ารองรับฝ่าพระบาทไว้เมื่อยกย่างไปมาทุกก้าว พระบาทนั้น ด้วยอาบิสงส์ที่ได้ถวายดอกบัวแก่องค์สมเด็จพระโกนาคมน์เจ้า ที่บังเกิดมีไม่กัลปภุคย์นั้น ด้วยอาบิสงส์ชั้นคือคของสุททมาณพบรมโพธิสัตว์เมื่อพระธรรมราชาสัพพัญญูเจ้าจะทรงนั่งก็ดี ยืนก็ดี ไสยาสน์ก็ดี ณ ที่นั้นๆบังเกิดมีห้องแก้ว ๗ ประการควรจะขึ้นชมยินดี ด้วยผลทานที่กระทำเพดานผ้าบังแดดและน้ำค้างถวายแก่พระโกนาคมน์เจ้า ในกาลเมื่อยังเป็นสุททมาณพ เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้ขึ้นมีชนมาอายุยืนได้ ๕ หมื่นปี แล้วจึงล่วงดับดับขันธเข้าสู่พระปรินิพพาน

